

Vahdetteki Kıymet

İnsan; biri mâneviyat, diğeri ise maddîyat olmak üzere iki şeyden mürekkeptir. Bunların vahdeti ile insanın kıymeti tahakkuk eder. Bu vahdet neticesi, **ruh** padişahlık, **akıl** ise sadrazamlık makamına yükselir.

İnsan bedeni de bütün cihâzâtın ittifakiyle kıymet kazanmaktadır. Bu ittifaktan ayrılarak tek başına kalan bir el, beş para etmeyeceği gibi, baştaki bütün hücrelerin beyin olmak istemesi gövdedeki her bir cihazın kalb olmayı arzu etmesi veya ayağın başın yerine göz dikmesi halinde de vahdet bozulacaktır. Bu bozulma dolayısıyla, insan bedeni herc ü merc olacağı gibi bütün azalar da kıymetlerinden sukut edeceklerdir.

Şeker fabrikasındaki âletlerin vahdetiyle şeker elde edilebilmekte ve o âletler bu cihetle kıymet kazanmaktadır. Bir ovada tek başına çalışan bir motorun, gürültüden başka bir faydası yoktur. Çünkü o, vahdet sırrından nasibini alamamıştır.

Böyle bir motor olmaksızın, fabrikanın bir küçük çarkı veya çivisi olmayı tercih etmek lâzımdır. Aynı şekilde, dağ başında koca bir taş olmak yerine, Selimiye'nin kubbesinde yer almanın yollarını aramak icabeder.

Ağaçtan kopmuş büyük bir dalın kuruyup yakacak olmasına bedel, ağaçtaki bir küçük dal vahdet sırrıyla meyveler vermektedir.

*İşte, cemaatin **şahs-ı mânevîsi** de bir ağaç, bir fabrika veya bir insan vücudu gibidir.* Ondan ayrılan bir kimsenin ne kadar zarar ettiği ve ne dereceye düştüğü yukarıdaki misâllerden anlaşılacaktır.

Kâinatı bir fabrikaya teşbih edersek, bu fabrikanın vahdetiyle insanın vücud bulduğunu görürüz. Ay, bu fabrikanın kandili olmakla şeref kazanmaktadır. Kâinattaki her bir yıldız veya seyyareyi zîşuur tasavvur ettiğimizde, bunların her birinin kendi hizmetiyle meşgul olması ve başkasının vazifesine karışmaması lâzım gelir. Çünkü kâinatın nizamiyle beraber kendi hayatlarının idâmesi de buna bağlıdır.

Bütün seyyarelerin güneş olmak istemeleri hâlinde, ortada güneş sistemi diye bir şey kalmayacağı gibi, Merkür'le Venüs'ün kavgasıyla da sistem bozulacaktır.